

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ УЧНІВ 5 КЛАСУ

У 5-му класі діти переходять до нової системи навчання: *«класний керівник - вчителі-предметники»*. Інколи діти навіть змінюють школу, у них з'являються нові однокласники. До того ж перехід з початкової школи у середню співпадає зі своєрідною *віковою кризою* - початком переходу від дитинства, що є досить стабільним періодом розвитку, до молодшого підліткового віку.

Більшість дітей переживає цю подію як важливий крок у своєму житті. Деякі пишаються тим, що вони подорослішали, інші мріють розпочати «нове життя».

Адаптація у 5-му класі багато в чому схожа з адаптацією у 1-му класі. Що викликає стрес у п'ятикласників? Різкі зміни умов навчання, різноманітні та більш ускладнені вимоги, які ставлять до дітей середньої навчальної ланки, навіть зміна «статусу» у початковій школі на «наймолодшого» у середній - все це є досить серйозним випробуванням. У цей період діти можуть стати невідомими: тривога, боязкість чи, навпаки, розв'язність, надмірна метушливість, збудження охоплюють їх. У зв'язку з цим у них може знизитись працездатність, вони можуть стати забудькуватими, неорганізованими. Іноді порушуються сон, апетит.

Шановні батьки! Намагайтесь, будь ласка, забезпечити дитині спокійну, доброзичливу обстановку, чіткий режим, зробіть так, щоб п'ятикласник відчув вашу підтримку та допомогу.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ

Що ускладнює адаптацію дитини до нових умов навчання?

1. Протиріччя та неузгодженість вимог різних педагогів. До школяра вперше ставлять багато вимог. І він повинен навчитися враховувати ці вимоги, співвідносити їх одне з одним, долаючи пов'язані із цим труднощі, тому що ці вміння необхідні у дорослому житті.
2. На п'ятикласника обрушується потік інформації, насичений термінами, незрозумілими словами. Вихід простий: поясніть дитині, що неповне,

неточне розуміння слів нерідко лежить в основі нерозуміння шкільного матеріалу і в зв'язку з цим необхідно звертатися до довідників, словників.

3. У п'ятому класі багато дітей відчувають самотність, тому що улюбленої першої вчительки немає поруч, а класному керівникові часто не вистачає часу приділяти їм увагу в необхідній мірі. А інші «шаленіють» від свободи та носяться по всій школі, задираючись навіть до старшокласників. Дорослим у цій ситуації важливо зрозуміти, що все це - природні переживання, які необхідні для розвитку школяра, бо вони допомагають йому стати дорослим.

4. Якщо відчуваєте, що адаптація затягується, зверніться до шкільного психолога. Ми маємо стати більш уважними, доброзичливими, таким чином допомагаючи школяру освоїти його позицію.

Як забезпечити гармонійне навчання дитини?

У цьому періоді батькам можна скористатися рекомендаціями фахівців Філадельфійського дитячого центру по забезпеченню «гармонії між домашнім та шкільним життям дитини»:

1. Надихніть дитину на розповідь про свої шкільні справи.

Кожного тижня вибирайте час, вільний від домашніх справ, та уважно розмовляємо з дитиною про школу. Запам'ятовуйте окремі імена, події та деталі, які дитина сповіщає вам, використовуйте їх у подальшому для того, щоб розпочати подібні бесіди про школу. Обов'язково запитуйте вашу дитину про його однокласників, справи у класі, шкільні предмети, педагогів.

2. Регулярно розмовляйте з учителями вашої дитини про її успішність, поведінку та взаємостосунки з іншими дітьми.

Навіть якщо немає особливих причин для занепокоєння, консультуйтеся з учителем вашої дитини не рідше, ніж раз у два місяці. Під час бесіди виразіть своє прагнення покращити шкільне життя дитини.

Якщо між вами та вчителем виникають серйозні розбіжності, докладіть усіх зусиль, щоб мирно розв'язати їх, навіть якщо доведеться спілкуватися для цього з директором школи. Інакше ви можете випадково поставити дитину у незручне положення вибору між відданістю вам і повагою до свого вчителя.

3. Не пов'язуйте оцінки за успішність дитини зі своєю системою покарань та заохочень.

Знайте програму та особливості школи, де навчається ваша дитина. Вам необхідно знати, яке шкільне життя вашої дитини, та бути впевненим, що вона отримує гарну освіту. Відвідайте всі заходи та зустрічі, які організують для батьків, використовуйте будь-які можливості, щоб дізнатись, як ваша дитина навчається та як її навчають.

4. Допмагайте дитині виконувати домашні завдання, але не робіть їх самі.

Встановіть разом із дитиною спеціальний час, коли слід виконувати домашні завдання, і слідкуйте за виконанням цих установок. Це допоможе вам сформувати хороші звички до навчання. Продемонструйте свій інтерес до цих завдань та впевніться, що в дитини є все необхідне, щоб виконати їх найкращим чином. Але якщо дитина звертається до вас із питаннями, пов'язаними з домашніми завданнями, допоможіть їй знайти відповіді самостійно, а не підказуйте їх.

5. Допоможіть дитині відчувати інтерес до того, що викладають у школі.

З'ясуйте, що взагалі цікавить вашу дитину, а потім встановіть зв'язок між її інтересами та предметами, які вивчають у школі. Наприклад: любить фільми - купіть книгу, по якій поставлений фільм, так виникне любов до читання; любить гратися - купуйте довідники, так виникне прагнення дізнаватись про що-небудь нове. Шукайте будь-які можливості, щоб дитина могла застосувати свої знання, отримані в школі, у домашній діяльності,

6. Особливі зусилля прикладайте для того, щоб підтримати спокійну та стабільну атмосферу в домі, коли у шкільному житті дитини відбуваються зміни.

ПРОБЛЕМИ У НАВЧАННІ П'ЯТИКЛАСНИКІВ

П'ятикласники пристрасно бажають добре вчитися, щоб радувати оточуючих. Але, зіткнувшись з першими труднощами, часто розчаровуються.

Декілька слів про навчальні проблеми п'ятикласників:

1) Слабка навчальна підготовка у початкових класах.

2) Несформованість уміння аналізувати та синтезувати (нерозвинені розумові дії та операції), поганий мовленнєвий розвиток, слабкі увага та пам'ять.

3) Нерозвинута воля - небажання, «неможливість», за словами учнів, примусити себе постійно займатися навчанням.

Таких дітей не приваблює мета, тому що для п'ятикласників характерне переважно емоційне ставлення до своєї діяльності.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ

1. Допмагайте школяру у навчанні, домагайтеся, щоб він досконально зрозумів навіть найдрібніші деталі виконання важкого завдання. Хай навіть дитина виконає одне-два подібних завдання і детально пояснить, що та як вона робить.

2. Розвивайте увагу, мислення та пам'ять дитини, грайте з нею в ігри на розвиток спостережливості (у розвідників, мисливців, індійців на полюванні тощо), вирішуйте посильні головоломки, розв'язуйте кросворди, шаради. Робіть усе це якомога частіше.

3. Розвивайте волю дитини, привчайте її до режиму дня, емоційно забарвлюйте її навчальну діяльність, але не перестарайтеся, інакше може виникнути так зване «емоційне стомлення»: дитина може стати капризною, роздратованою, плаксивою. Використовуйте гумор, але не сарказм та насмішки! Терпіть дитячі жарти, якими б безглуздими вони не були, використовуйте гумор з метою розрядки та привернення дитини на свій бік.

4. Дуже важливо у навчальних та у всіх інших заняттях допомогти школяреві виробити об'єктивні критерії власної успішності та неуспішності; з допомогою дорослих слід розвинути у нього прагнення вдосконалювати свої здібності. Почніть з вироблення звички добре виконувати домашні завдання.